národní
úložiště
šedé
literatury

Literka - listopad 2007 (Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě)

Památník písemnictví na Moravě
2007

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-135843

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 28.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

LITERKA

listopad 2007

Editorial

Památník písemnictví na Moravě žije od poloviny října hlavně Petrem Bezručem a Antonínem Vaškem. Máme za sebou slavnostní vernisáž, při jejíž příležitosti nás navštívil dokonce jeden z prapotomků Antonína Vaška, jak si budete moci přečíst v rubrice „Vybíráme z návštěvní knihy“. Zdárně jsme absolvovali i cyklistický výlet po stopách Petra Bezruče, který ve svém článku připomene Ivan Zálešák. Pro všechno bezručovské zanícení však nesmíme zapomínat na naše další, byť menší, akce a výstavy. Listopad patří v Rajhradě již tradičně zelené přírodě. 9. listopadu v 17 hodin zahájíme výstavu bonsají, které doplní české překlady subtilní čínské poezie a japonských haiku. Výstavu pořádáme ve spolupráci s Bonsai klubem Brno, a tak listopadové „3 otázky pro“ patří jeho člence, paní Evě Fridrichové. Exotickou atmosféru doplňuje v tomto čísle Literky článek o moravském misionáři Karlu Slavíčkovi T.J. v Číně. Nechybí ani pravidelná rubrika „Získali jsme“, tentokrát ze sbírek českých exilových časopisů knihovny Libri prohibiti.

Petra Pichlová

» Editorial
» Nejbližší akce a výstavy
» Listopadová literární výročí
» Po stopách Petra Bezruče
» Moravský misionář v číně
» Otázky pro Evu Fridrichovou
» Z návštěvní knihy
» Získali jsme, Klub přátel Památníku

Báseň měsíce listopadu

Lüančijské peřeje

Podzimek šedivý na řeku mrholí.
Do bílých balvanů bije proud peřejí,
zpěněných peřejí; mělkými tratoly
brodí se volavky vážnými kročeji.

Wang Wei

Některá (nejen) literární výročí měsíce listopadu 2007

7. 11. 1989

zemřel v Brně meditativní lyrik spjatý s moravskou kulturní tradicí Jan Skácel. V letech 1963 až 1969 byl šéfredaktorem časopisu Host do domu. Debutoval sbírkou Kolik příležitostí má růže v roce 1957, v níž se objevují časté postupy lidové písně. Následovaly další básnické knihy, například Hodina mezi psem a vlkem nebo Smutěnka. Pro Skácelovu poetiku jsou charakteristické formálně pevně svázané verše s hutnou metaforikou.

7. 10. 1960

zemřel v Moravském Krumlově biskup Jednoty bratrské, překladatel, pedagog, gramatik a hudební teoretik, Jan Blahoslav (vl. jm. Blažek). Hlavním sídlem Jana Blahoslava byly od roku 1558 Ivančice, kde rozvinul širokou kulturní činnost: od pedagogických prací až po dozor nad bratrskou tiskárnou. V popředí jeho zájmu byla především práce jazykovědná. Gramatika vyrostla z komentáře ke starším spisu B. Optáta, P. Gzela a V. Philomatesa a byla původně zamýšlena jako pomůcka pro překladatele a kazatele.

Nejbližší akce a výstavy Památníku písemnictví na Moravě

9. – 18. listopadu, Bonsaje a překlady čínské a japonské poezie

Listopadový termín je již po třetí věnován literatuře a rostlinám, tentokrát s dotekem východní exotiky. Výstava je pořádána ve spolupráci s Bonsai klubem Brno.

17. listopadu od 10 hod., tvarování bonsají

Doprovodný program k výstavě Bonsaje a překlady čínské a japonské poezie. Odborník z Bonsai klubu poradí, jak správně tvarovat bonsaje.

23. listopadu v 10 a 14 hod., komentované prohlídky

Speciální prohlídky výstavy Petr Bezruč a ... Antonín Vašek s komentářem kurátorky Petry Pichlové.

Klub přátel Památníku

Dobrodější informace o nově zakládaném Klubu najdete na zvláštním letáčku u pokladny Památníku, na webových stránkách Muzea Brněnska **www.muzeumbrnenska.cz.**

Těší se na Vás pracovníci Památníku písemnictví na Moravě.

ZÍSKALI JSME

Zásluhou nakladatele Jana Šabaty jsme před dvěma lety navázali kontakty s knihovnou samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti. Její majitel Jiří Gruntorád daroval Památníku písemnictví na Moravě množství českých exilových časopisů. Představujeme dva z nich:

LISTY (od 1970)

Časopis československé socialistické opozice vznikl v Římě roku 1970. Listy redigoval Čestmír Vejdělek, od roku 1991 byl šéfredaktorem Jiří Vančura a později Petr Uhl. V exilovém období byly Listy časopisem levicové opozice exilové i domácí.

V Památníku písemnictví na Moravě jsou pro badatele přístupné kompletní ročníky z let 1972, 1974–1977, 1979–1981 a 1983–1990.

LISTY Březen 1971, č. 2
Časopis československé socialistické opozice

SVĚDECTVÍ (1956–1992)

Čtvrtletní vycházel zpočátku v New Yorku, od roku 1961 v Paříži a po listopadu 1989 v Praze. Časopis založil a vyjma posledních dvou čísel řídil Pavel Tigrid. Před rokem 1968 do listu přispívali hlavně příslušníci poúnorového exilu, po sovětské okupaci Československa se změnil v tribunu všech opozičních sil (jak exilových, tak domácích).

V Památníku písemnictví na Moravě jsou pro badatele přístupné kompletní ročníky od roku 1956 do roku 1990 (ročníky 1–9 a 11–21).

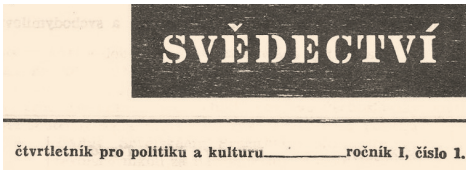
SVĚDECTVÍ
čtvrtletník pro politiku a kulturu ročník I, číslo 1.

Pokud byste chtěli doplnit naši exilovou a samizdatovou knihovnu z vašich vlastních zdrojů, budeme rádi, když se na nás obrátíte.

PAMÁTNÍK PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

Vydává Muzeum Brněnska,
připravuje Památník písemnictví na Moravě
Klášter 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 547 229 136
e-mail: pamatnik.rajhrad@quick.cz, www.muzeumbrnenska.cz
Odpovědný redaktor: Vojen Drlík, redaktor: Petra Pichlová.
Autoři textů: Petra Pichlová, Ivan Zálešák.
Vychází desetkrát ročně, číslo 3, ročník 1.

VYBÍRÁME Z NÁVŠTĚVNÍ KNIHY

7. 8. 2007
Výstava o Věře Sládkové byla velice zajímavá, naše babička (roz. Bulová) je Věřinou sestřenicí. Je to zvláštní pocit mít v rodině spisovatelku, která psala i o naší vesnici.
Monika Lovečková, Staňka Lovečková z Kobylí

Výstava Petr Bezruč a ... Antonín Vašek je zajímavá, je dobře, že se muzeum věnuje slávě slezské a moravské, jakož i jeho buditelům.
Ing. Vladimír Vašek

Z NAŠICH PUBLIKACÍ

Benediktinský klášter v Rajhradě
Prof. dr. Jiří Kroupa, CSc., vedoucí semináře dějin umění na filosofické fakultě Masarykovy university v Brně se zabývá ve svém příspěvku stavebními dějinami a ikonografií kláštera, dlouholetý vedoucí oddělení starých tisků Moravské zemské knihovny dr. Jaroslav Vobr popisuje dějiny a vývoj klášterní knihovny benediktinů, dr. Vojen Drlík, vedoucí Památníku písemnictví na Moravě rekapituluje činnost památníku a přibližuje stálou expozici věnovanou literatuře na Moravě v 19. a 20. století.

PO STOPÁCH PETRA BEZRUČE

Vnitřní boj, který v to podmračené ráno každý z nás doma podstoupil, se vyplatil. V sobotu 13. října v deset hodin totiž slunce hřálo na střelickém nádraží do tváří patnácti účastníků cyklistické výpravy po stopách Petra Bezruče. Po prvním společném fotu jsme vyrazili ke střelické bažině, místa první krátké zastávky. U Radostic jsme se ponořili do lesů. Příroda si na nás to říjnové odpoledne přichystala svou nejpestřejší róbu. Nádherným údolím Bobravy jsme projížděli kolem několika bývalých mlýnů. U Šafránkova mlýna se některé účastnice rozněžnily nad stádem oveček, u Nového mlýna jsme se zaposlouchali do poutavého výkladu naší kolegyně Katky Vávrové o vztahu Petra Bezruče a Fanynky Tomkové a do mé procítěné (jak s úsměvem komentovali kolegové) recitace Labutěnky.

Přes Želešice jsme se dostali do Popovic, kde jsme projeli oborou až k rajhradskému klášteru a tam, po závěrečném fotografování a prohlídce bezručovské výstavy, jsme se rozjeli do svých domovů – Brna, Střelic a Rajhradu.

Ivan Zálešák *je zanícený průvodcovský „veterán" Památníku písemnictví na Moravě. Cyklistický výlet po stopách Petra Bezruče se mohl uskutečnit hlavně díky jeho iniciativě a schopnostem organizovat společenské akce všeho druhu.*

Moravský misionář v Číně

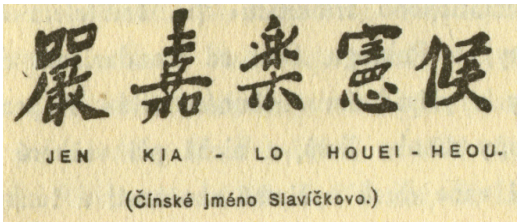

Čína pro nás nebyla v minulosti tak vzdálená, jak by se na první pohled mohlo zdát. Jedněmi z prvních Moravanů, kteří se do těchto končin již v 18. století vydávali, byli jezuitští misionáři. Mezi nejvýznamnější patřil Karel Slavíček. Narodil se 24. prosince 1678 v Jimramově na Moravě. 9. října 1694 vstoupil do jezuitské koleje v Brně, studoval filosofii v Olomouci a teologii v Praze, roku 1706 byl vysvěcen na kněze. Z počátku působil jako profesor hebrejštiny na olomoucké univerzitě, později se plně věnoval matematice. Na podzim roku 1714 se Slavíček nabídl generálu Tovaryšstva Ježíšova k misiím v Číně. Jeho nabídka byla ihned přijata. V létě 1715 se vypravil z Brna do Prahy a odtud dlouhou cestou přes Lisabon a kolem Afriky do Číny. Cesta trvala bez zastávky pět a půl měsíce. V roce 1717 dorazil Karel Slavíček do Pekingu, svého trvalého působiště, kde 24. srpna 1735 také zemřel.

Se svou vlastí udržoval písemný styk. Do dnešní doby se zachovalo celkem sedm listů. Z literárního a jazykového hlediska je jedním z nejzajímavějších dopis adresovaný P. Juliu Zwickerovi T. J., tehdy novicmistru v Brně, z 26. října 1716, v němž popisuje svou adaptaci na čínský jazyk:

„Nepodávám zatím hned cestovní deník, jak jsem původně zamýšlel, protože se mně dere násilně do péra jazyk čínský (spíše bych měl říct babylonský), jehož základy si nyní osvojuji. Má 364 slov, přihlíží-li se k podstatě výslovnosti, jako na příklad Nien-Kia-Lo (to jsou má jména); ale jejich význam se v čínštině mění nesčetnými různými způsoby psaní. Pro jediné slovo, např. Ki, je na 140 různých způsobů psaní, z nichž každý znamená něco jiného. Jako tedy mají evropské jazyky jen málo písmen, ale zato nesčetná slova, tak zase čínština má jen málo slov, ale nesčetná písmena, význam slov určující. Mnohoznačnost slov se zamezuje v písmě rozdílností značek; v rozmluvě však, poněvadž různý přízvuk, až paterý, přece jen nestačí na rozlišení všech jednotlivých slov, musí pomáhati k postižení smyslu důvtip i prakse. A když ani to nestačí, nezbývá někdy než namalovati příslušnou značku aspoň rukou ve vzduchu.

Výslovnost čínská působí příslušníkům všech národů mnoho obtíží; ale Čechům nebo Polákům téměř žádných. Dosvědčuje to gramatika jednoho polského františkána, a než jsem ji dostal do rukou, potvrdila mi to má vlastní zkušenost a souhlas Číňanů, jejichž výslovnost brzy chápu a reprodukuji jak slovem, tak písmem."

(Dle knihy P. Karel Slavíček: Listy z Číny do vlasti, sebral a z latiny přeložil, úvodem a poznámkami opatřil P. Josef Vraštil T.J., Pardubice 1935.)

S exotickou východní kulturou se můžete setkat také v Rajhradě, a to od 9. listopadu, kdy otevřeme výstavu bonsají (ve spolupráci s Bonsai klubem Brno), kterou doplní české překlady čínské a japonské poezie. Na otázky odpovídá členka Bonsai klubu.

3 otázky pro Evu Fridrichovou

Kde se bonsaje začaly pěstovat?
Přestože se dnes bonsajistické umění spojuje převážně s Japonskem, původně vzniklo v Číně (a tato tradice pěstování stromu v nádobě sem byla možná přinesena ještě mnohem dříve z Indie). Japonsko bylo v osmém století před naším letopočtem pod silným čínským vlivem a je pravděpodobné, že právě tehdy Japonci přijali bonsaj jako druh umění, přizpůsobili ho své kulturní a zahradnické tradici a přivedli k dokonalosti.

Jak a kdy se dostaly do naší vlasti?
To je velmi těžké přesněji určit. Z hlediska čínských a japonských tradic pronikla bonsaj do západních zemí poměrně nedávno. Skutečný zájem o bonsaje nastal v Evropě až ve 20. století. Někteří naši bonsajisté se zabývají bonsajemi i několik desítek let. Rozmach nastal po roce 1989, kdy s otevřením hranic přišla možnost cestovat. Jezdí k nám pěstitelé bonsají z celého světa, naši bonsajisté jezdí na zkušenou do Japonska. Dnes už není problém získat odbornou literaturu, kvalitní japonské nářadí, ani koupit bonsaj starou třeba 100 let.

V Brně existuje Bonsai klub, jehož jste členkou. Můžete nám přiblížit vaši činnost?
Pravidelně se scházíme jednou měsíčně, během roku pořádáme tvarování bonsají, tematické přednášky o pěstování, způsobech tvarování, o miskách, hnojení apod., na které zveme naše přední pěstitele. Pořádáme výlety a zájezdy na výstavy a tvarování. Vrcholem bývá každoroční výstava bonsají našich členů. Všechny naše aktivity jsou určeny také zájemcům z řad veřejnosti.